

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาและข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาภายในจังหวัด เกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบัน และที่ควรจะเป็นในอนาคต
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัดตามความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาและข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาภายในจังหวัด
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารศึกษากับกลุ่มข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับจังหวัดที่มีต่อโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ
  - 1.1 กลุ่มผู้บริหารการศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อยได้ดังนี้
    - ก. กลุ่มผู้บริหารการศึกษาในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ เทศบาล กรมสามัญศึกษา กรมอาชีวศึกษา กรมการฝึกหัดครู กรมพลศึกษา กรมศิลปากร และวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา จำนวน 377 คน
    - ข. กลุ่มผู้บริหารการศึกษานอกสถานศึกษา ได้แก่ ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ หัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด หัวหน้ากอง/ฝ่ายการศึกษาเทศบาล จำนวน 224 คน
  - 1.2 กลุ่มข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และปลัดเทศบาล จำนวน 164 คน รวมกลุ่ม

ประชากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งหมด จำนวน 769 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม 1 ชุด ซึ่งประกอบด้วย แบบตรวจสอบรายการ (Check lists) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิด (Open-ended) เนื้อหาของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อศึกษาสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัดที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และที่ควรจะเป็นในอนาคต ค่าถามประกอบด้วยหลักใหญ่ๆคือ ความเป็นเอกภาพในการบริหารการศึกษาระดับจังหวัด การวินิจฉัยตัดสินปัญหาในรูปองค์คณะบุคคล การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่จัดการศึกษาภายในจังหวัด และการกระจายอำนาจในการบริหารการศึกษาไปสู่จังหวัด ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัด ลักษณะของคำถามเป็นแบบปลายเปิด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์และเก็บรวบรวมด้วยตนเอง ผลปรากฏว่า จากแบบสอบถามที่ได้จัดส่งไปให้ประชากรตอบจำนวนทั้งสิ้น 769 ฉบับ ผู้วิจัยได้รับคืนมา 528 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 68.66

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ในส่วนที่เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้การร้อยละ (Percentage) ในส่วนข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบันและที่ควรจะเป็นในอนาคต วิเคราะห์โดยใช้การร้อยละ (Percentage) และเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรโดยใช้ค่าไค-สแควร์ (Chi-square) ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ใช้วิธีการรวบรวม เรียบเรียงและแจกแจงเป็นความถี่ เพื่อสะดวกในการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม สรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ
  - 1.1 ผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่เป็นชาย และข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาเป็นชายทั้งหมด
2. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ
  - 2.1 ผู้บริหารการศึกษา มีอายุอยู่ระหว่าง 35 - 44 ปี มากที่สุด รองลงไปมีอายุอยู่ระหว่าง 45 - 54 ปี มีอายุอยู่ระหว่าง 25 - 34 ปี มีอายุอยู่ระหว่าง 55 ปีขึ้นไป และจำนวนน้อยที่สุดเป็นผู้ที่มีอายุอยู่ระหว่าง ต่ำกว่า 25 ปี
  - 2.2 ข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา มีอายุอยู่ระหว่าง 45 - 54 ปี มีจำนวนมากที่สุด และเรียงลำดับดังนี้ มีอายุอยู่ระหว่าง 35 - 44 ปี มีอายุอยู่ระหว่าง 25 - 34 ปี และมีอายุตั้งแต่ 55 ปีขึ้นไปมีจำนวนน้อยที่สุด
3. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามวุฒิการศึกษา
  - 3.1 ผู้บริหารการศึกษา ส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่า รองลงไปมีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และมีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีจำนวนน้อยที่สุด
  - 3.2 ข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา ส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่า รองลงไปมีวุฒิสองกว่าปริญญาตรี และมีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีจำนวนน้อยที่สุด
4. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุราชการ
  - 4.1 ผู้บริหารการศึกษา ส่วนใหญ่มีอายุราชการอยู่ระหว่าง 10 - 20 ปี และเรียงลำดับดังนี้ มีอายุราชการอยู่ระหว่าง 21 - 30 ปี มีอายุราชการตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป และมีอายุราชการต่ำกว่า 10 ปีมีจำนวนน้อยที่สุด
  - 4.2 ข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา ส่วนใหญ่มีอายุราชการอยู่ระหว่าง 21 - 30 ปี และเรียงลำดับดังนี้ มีอายุราชการอยู่ระหว่าง 10 - 20 ปี มีอายุราชการตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป และมีอายุราชการต่ำกว่า 10 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด
5. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุราชการในตำแหน่ง
  - 5.1 ผู้บริหารการศึกษา ส่วนใหญ่มีอายุราชการในตำแหน่งอยู่ระหว่าง 5 - 10 ปี และเรียงลำดับดังนี้ มีอายุราชการในตำแหน่งต่ำกว่า 5 ปี มีอายุราชการในตำแหน่งอยู่ระหว่าง 11 - 15 ปี มีอายุราชการในตำแหน่งตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป และมีอายุราชการในตำแหน่งอยู่ระหว่าง 16 - 20 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด

5.2 ข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาส่วนใหญ่มีอายุราชการในตำแหน่งอยู่ระหว่าง 16 - 20 ปี และเรียงลำดับดังนี้ มีอายุราชการในตำแหน่งต่ำกว่า 5 ปี มีอายุราชการในตำแหน่งอยู่ระหว่าง 11 - 15 ปี มีอายุราชการอยู่ในตำแหน่งระหว่าง 5 - 10 ปี มีอายุราชการในตำแหน่งตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไปมีจำนวนน้อยที่สุด

ตอนที่ 2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบันและที่ควรจะเป็นในอนาคตในคานต่างๆดังนี้

ก. โครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบัน

1. การแบ่งหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบัน

1.1 กลุ่มผู้บริหารการศึกษามีความคิดเห็นด้วยน้อยที่สุดในคานการแบ่งหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบันในข้อต่อไปนี้คือ ข้อ 2. การจัดการศึกษาทุกระดับทุกประเภท (ยกเว้นมหาวิทยาลัย) ในระดับจังหวัด มีหลายหน่วยงานรับผิดชอบ ข้อ 3. การที่ในระดับจังหวัดมีหลายหน่วยงานรับผิดชอบจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ข้อ 8. การกำหนดให้โรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ภายในจังหวัดสังกัดราชการบริหารส่วนกลาง ข้อ 9. การกำหนดให้โรงเรียนหรือวิทยาลัยของกรมอาชีวศึกษาที่ตั้งอยู่ภายในจังหวัดสังกัดราชการบริหารส่วนกลาง ข้อ 11. การกำหนดให้วิทยาลัยพลศึกษาที่ตั้งอยู่ภายในจังหวัดสังกัดราชการบริหารส่วนกลาง ข้อ 12. การกำหนดให้วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาที่ตั้งอยู่ภายในจังหวัดสังกัดราชการบริหารส่วนกลาง ข้อ 14. การกำหนดให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสังกัดราชการบริหารส่วนกลาง และ ข้อ 16. การให้วิทยาลัยต่างๆภายในจังหวัดรับผิดชอบขึ้นตรงต่อกรมเจ้าสังกัดโดยไมผ่านจังหวัด

1.2 กลุ่มข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษามีความเห็นด้วยน้อยที่สุดในคานการแบ่งหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบันในข้อต่อไปนี้คือ ข้อ 7. การกำหนดให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสังกัดราชการบริหารส่วนกลาง ข้อ 8. การกำหนดให้โรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ภายในจังหวัดสังกัดราชการบริหารส่วนกลาง

ข้อ 9. การกำหนดให้โรงเรียนหรือวิทยาลัยของกรมอาชีวศึกษาที่ตั้งอยู่ภายในจังหวัดสังกัดราชการบริหารส่วนกลาง ข้อ 10. การกำหนดให้วิทยาลัยครูที่ตั้งอยู่ภายในจังหวัดสังกัดราชการบริหารส่วนกลาง ข้อ 11. การกำหนดให้วิทยาลัยพลศึกษาที่ตั้งอยู่ภายในจังหวัดสังกัดราชการบริหารส่วนกลาง ข้อ 12. การกำหนดให้วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาที่ตั้งอยู่ภายในจังหวัดสังกัดราชการบริหารส่วนกลาง ข้อ 13. การกำหนดให้วิทยาลัยนาฏศิลป์ที่ตั้งอยู่ภายในจังหวัดสังกัดราชการบริหารส่วนกลาง การกำหนดให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสังกัดราชการบริหารส่วนกลาง และข้อ 16. การให้วิทยาลัยต่างๆ ภายในจังหวัดรับผิดชอบขึ้นตรงต่อกรมเจ้าสังกัดโดยไมผ่านจังหวัด

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นเฉลี่ยทั้งสองกลุ่มเกี่ยวกับการแบ่งหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบันปรากฏว่าเห็นด้วยน้อยที่สุด

ถ้าพิจารณาค่าความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของทั้งสองกลุ่มปรากฏว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

สรุปได้ว่าความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่มมีความเห็นด้วยน้อยที่สุดในคานการแบ่งหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบัน

2. อำนวยการหน้าที่ของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบัน

2.1 กลุ่มผู้บริหารการศึกษา มีความเห็นด้วยมากที่สุดในคานการหน้าที่ของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบัน ในข้อต่อไปนี้ ข้อ 19. ศึกษาธิการจังหวัดมีฐานะเป็นตัวแทนกระทรวงศึกษาธิการทำหน้าที่ดูแลการศึกษาของทุกกรมภายในจังหวัด ข้อ 24. การบริหารการประถมศึกษาภายในจังหวัดในปัจจุบันได้กระจายอำนาจในการตัดสินใจสั่งการไปสู่ระดับปฏิบัติมากที่สุด ข้อ 26. การบริหารการประถมศึกษาระดับจังหวัดโดยรูปองค์คณะบุคคล ข้อ 27. ในการบริหารการประถมศึกษาระดับจังหวัดในรูปองค์คณะบุคคลเปิดโอกาสให้ข้าราชการครูมีส่วนร่วมในการบริหาร ข้อ 28. ในการบริหารการประถมศึกษาระดับจังหวัดในรูปองค์คณะบุคคลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหาร

2.2 กลุ่มข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษามีความคิดเห็นด้วยมากในคานการหน้าที่ของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบันในข้อต่อไปนี้ ข้อ 22. การที่งานการศึกษาในระบบโรงเรียนผ่านศึกษาธิการจังหวัดเฉพาะระดับมัธยมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ข้อ 25. การบริหารการศึกษาระดับอื่นๆ นอกจากประถมศึกษาไม่ได้กระจายอำนาจในการตัดสินใจสั่งการไปสู่ระดับปฏิบัติ

มากเท่าที่ควร ข้อ 27. ในการบริหารการประถมศึกษาระดับจังหวัดในรูปของคณะบุคคล เปิดโอกาสให้ข้าราชการครูมีส่วนร่วมในการบริหาร ข้อ 28. ในการบริหารการประถมศึกษาระดับจังหวัดในรูปของคณะบุคคล เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหาร และข้อ 29. ในการบริหารการประถมศึกษาระดับจังหวัดในรูปของคณะบุคคล เปิดโอกาสให้ข้าราชการฝ่ายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีส่วนร่วมในการบริหาร

เมื่อพิจารณาความคิดเห็น เฉลี่ยของทั้งสองกลุ่ม เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบันปรากฏว่า เห็นด้วยมากที่สุด ถ้าพิจารณาจากความแตกต่าง ระหว่างความคิดเห็นของทั้งสองกลุ่มแล้ว ปรากฏว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

สรุปได้ว่าความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นด้วยมากที่สุด ในด้านอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบัน

3. ความสัมพันธ์ของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบัน

3.1 กลุ่มผู้บริหารการศึกษามีความคิดเห็นด้วยน้อยในด้านความสัมพันธ์ของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบันในข้อต่อไปนี้ ข้อ 31. หน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับทุกประเภท (ยกเว้นมหาวิทยาลัย) ภายในจังหวัดมีการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษารวมกัน ข้อ 32. หน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับทุกประเภท (ยกเว้นมหาวิทยาลัย) ภายในจังหวัดมีการวางแผนจัดการศึกษารวมกัน ข้อ 33. หน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับทุกประเภท (ยกเว้นมหาวิทยาลัย) ภายในจังหวัดมีการใช้ทรัพยากรทางการศึกษารวมกัน ข้อ 35. ได้มีการจัดระบบการสื่อสารเพื่อการประสานสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานบริหารการศึกษาระดับจังหวัด และข้อ 36. สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับเดียวกันภายในจังหวัดมีการใช้ทรัพยากรทางการศึกษา เช่น ครู อาคารเรียน โรงฝึกงาน และสนามรวมกัน

3.2 กลุ่มข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษามีความคิดเห็นด้วยมากในด้านความสัมพันธ์ของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบัน ในข้อต่อไปนี้ ข้อ 31. หน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับทุกประเภท (ยกเว้นมหาวิทยาลัย) ภายในจังหวัดมีการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษารวมกัน ข้อ 34. หน่วยงาน

ทางการศึกษาทุกระดับทุกประเภท(ยกเว้นมหาวิทยาลัย)ภายในจังหวัดมีการประสานร่วมมือกันในการจัดการศึกษา ข้อ 35. ได้มีการจัดระบบ... การสื่อสารเพื่อประสานสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานบริหารการศึกษาระดับจังหวัด และ 36. สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับเดียวกันภายในจังหวัดมีการใช้ทรัพยากรทางการศึกษา เช่น ครู อาจารย์ เรียน โรงฝึกงาน และสนาม รวมกัน

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่มในค่านความสัมพันธ์ของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบันปรากฏว่า เห็นด้วยน้อย

ถ้าพิจารณาค่าความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของทั้งสองกลุ่มแล้วปรากฏว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

สรุปได้ว่า ความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นด้วยน้อยในค่านความสัมพันธ์ของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบัน

กล่าวโดยสรุป ความคิดเห็นทั้ง 3 ด้าน ของโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่มแล้วปรากฏว่ามีความคิดเห็นด้วยมากที่สุด

เมื่อพิจารณาค่าความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของทั้งสองกลุ่มทั้ง 3 ด้านแล้วปรากฏว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

ข. โครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัดที่ควรจะเป็นในอนาคต

1. การแบ่งหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในอนาคต

1.1 กลุ่มผู้บริหารการศึกษา เห็นด้วยมากที่สุดในด้าน การแบ่งหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในอนาคต ในข้อต่อไปนี้ ข้อ 38. รวมโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกับโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เข้าด้วยกัน ข้อ 39. รวมสถานศึกษาระดับวิทยาลัยต่างๆที่ตั้งอยู่ภายในจังหวัดเข้าด้วยกันเป็นวิทยาลัยเดียวกัน ข้อ 40. ในแต่ละจังหวัดให้มีหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับเดียวกันเพียงหน่วยงานเดียว ข้อ 41. ให้มีหน่วยงานที่จัดการศึกษาทุกระดับทุกประเภทในจังหวัด(ยกเว้นมหาวิทยาลัย)เพียงหน่วยงานเดียว และข้อ 42. การจัดการศึกษาทุกระดับทุกประเภทภายในจังหวัด(ยกเว้นมหาวิทยาลัย) ควรอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด

1.2 กลุ่มข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา เห็นด้วยมากที่สุด ในด้านการแบ่งหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในอนาคตทั้งหมดทุกข้อคือ ข้อ 38. รวมโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกับโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาเข้าด้วยกัน ข้อ 39. รวมสถานศึกษาระดับวิทยาลัยต่างๆที่ตั้งอยู่ในจังหวัดเข้าด้วยกันเป็นวิทยาลัยเดี่ยว ข้อ 40. ในแต่ละจังหวัดให้มีหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับเดียวกันเพียงหน่วยงานเดียว ข้อ 41. ให้มีหน่วยงานที่จัดการศึกษาทุกระดับทุกประเภทในจังหวัด(ยกเว้นมหาวิทยาลัย) เพียงหน่วยงานเดียว และข้อ 42. การจัดการศึกษาทุกระดับทุกประเภทภายในจังหวัด(ยกเว้นมหาวิทยาลัย) ควรอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่มปรากฏว่า เห็นด้วยมากที่สุด

ถ้าพิจารณาค่าความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของทั้งสองกลุ่มแล้ว ปรากฏว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

2. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในอนาคต

2.1 กลุ่มผู้บริหารการศึกษา เห็นด้วยมากที่สุดในการอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในอนาคตในข้อต่อไปนี้ ข้อ 44. หน่วยงานบริหารการศึกษาระดับจังหวัดที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาทุกระดับทุกประเภทภายในจังหวัด(ยกเว้นมหาวิทยาลัย) ควรสังกัดราชการบริหารส่วนภูมิภาค ข้อ 46. ในการบริหารการศึกษาระดับจังหวัดควรมีผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัดสูงสุดสังกัดกระทรวงศึกษาธิการเพียงคนเดียว ข้อ 47. บุคลากรจังหวัดควรมีอำนาจสูงสุดในการบริหารการศึกษาระดับจังหวัด ข้อ 48. ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการการศึกษาจังหวัดขึ้นเพื่อกำหนดนโยบายและควบคุมดูแลการจัดการศึกษาทุกระดับทุกประเภทภายในจังหวัด(ยกเว้นมหาวิทยาลัย) ข้อ 49. ควรเปิดโอกาสให้ตัวแทนข้าราชการครู เป็นกรรมการในคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด ข้อ 50. ควรเปิดโอกาสให้ตัวแทนจากประชาชนในท้องถิ่นเป็นกรรมการในคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด ข้อ 51. ควรเปิดโอกาสให้ตัวแทนข้าราชการฝ่ายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเป็นกรรมการในคณะกรรมการ

การการศึกษาจังหวัด ข้อ 52. ควรให้ผู้อำนวยการจังหวัดเป็นประธานคณะกรรมการการศึกษาจังหวัดโดยตำแหน่ง และข้อ 53. ผู้บริหารการศึกษาสูงสุดในระดับจังหวัดควรทำหน้าที่กรรมการและเลขานุการในคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด

2.2 กลุ่มข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาเห็นด้วยมากที่สุด
 ในคำนำหน้าหน้าที่ของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในอนาคตในข้อต่อไปนี้ ข้อ 44. หน่วยงานบริหารการศึกษาระดับจังหวัดที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาทุกระดับทุกประเภทภายในจังหวัด(ยกเว้นมหาวิทยาลัย) ควรสังกัดราชการบริหารส่วนภูมิภาค ข้อ 46. ในการบริหารการศึกษาระดับจังหวัดควรมีผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัดสูงสุดสังกัดกระทรวงศึกษาธิการเพียงคนเดียว ข้อ 47. ผู้ว่าราชการจังหวัดควรมีอำนาจสูงสุดในการบริหารการศึกษาระดับจังหวัด ข้อ 48. ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการการศึกษาจังหวัดขึ้น เพื่อกำหนดนโยบายและควบคุมดูแลการจัดการศึกษาทุกระดับทุกประเภทภายในจังหวัด(ยกเว้นมหาวิทยาลัย) ข้อ 49. ควรเปิดโอกาสให้ผู้อำนวยการครูเป็นกรรมการในคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด ข้อ 50. ควรเปิดโอกาสให้ตัวแทนจากประชาชนในท้องถิ่นเป็นกรรมการในคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด ข้อ 51. ควรเปิดโอกาสให้ตัวแทนข้าราชการฝ่ายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเป็นกรรมการในคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด ข้อ 52. ควรให้ผู้อำนวยการจังหวัดเป็นประธานคณะกรรมการการศึกษาจังหวัดโดยตำแหน่ง และข้อ 53. ผู้บริหารการศึกษาสูงสุดในระดับจังหวัดควรทำหน้าที่กรรมการและเลขานุการในคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่มปรากฏว่าเห็นด้วยมากที่สุด

ถ้าพิจารณาค่าความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของทั้งสองกลุ่มแล้วปรากฏว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

3. ความสัมพันธ์ของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในอนาคต

3.1 กลุ่มผู้บริหารการศึกษาเห็นด้วยมากที่สุดในด้านความสัมพันธ์ของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในอนาคตในข้อต่อไปนี้ ข้อ 54. หน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดเกี่ยวกับภายในจังหวัดควรมีการประสานงานกันในการจัด

การศึกษา ข้อ 55. หน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับทุกประเภท(ยกเว้นมหาวิทยาลัย)ภายในจังหวัดควรมีการกำหนดนโยบายในการจัดการศึกษาร่วมกัน ข้อ 56. หน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับทุกประเภท(ยกเว้นมหาวิทยาลัย)ภายในจังหวัดควรมีการวางแผนจัดการศึกษาร่วมกัน ข้อ 57. หน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับทุกประเภท(ยกเว้นมหาวิทยาลัย)ภายในจังหวัดควรมีการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน ข้อ 58. หน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับทุกประเภท(ยกเว้นมหาวิทยาลัย)ภายในจังหวัดควรมีการประสานร่วมมือกันในการจัดการศึกษา ข้อ 59. ควรมีการจัดระบบเพื่อการประสานสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานบริหารการศึกษาระดับจังหวัด ข้อ 60. สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับเดียวกันภายในจังหวัดควรมีการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาเช่นครุ อาจารย์เรียน โรงฝึกงานและสนามร่วมกัน ข้อ 61. ควรมีการรวมหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับเดียวกันเข้าเป็นหน่วยงานเดียว เพื่อให้การประสานงานมีประสิทธิภาพ และ ข้อ 62. ควรมีการรวมหน่วยงานที่จัดการศึกษาทุกระดับทุกประเภท(ยกเว้นมหาวิทยาลัย)ภายในระดับจังหวัดเข้าเป็นหน่วยงานเดียว เพื่อให้การประสานงานมีประสิทธิภาพ

3.2 กลุ่มข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาเห็นด้วยมากที่สุดในด้านความสัมพันธ์ของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในอนาคตในข้อต่อไปนี้ ข้อ 54. หน่วยงานทางการศึกษาระดับเดียวกันภายในจังหวัดควรมีการประสานงานในการจัดการศึกษา ข้อ 55. หน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับทุกประเภท(ยกเว้นมหาวิทยาลัย)ภายในจังหวัดควรมีการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาร่วมกัน ข้อ 56. หน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับทุกประเภท(ยกเว้นมหาวิทยาลัย)ภายในจังหวัดควรมีการวางแผนจัดการศึกษาร่วมกัน ข้อ 57. หน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับทุกประเภท(ยกเว้นมหาวิทยาลัยภายในจังหวัด)ควรมีการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน ข้อ 58. หน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับทุกประเภท(ยกเว้นมหาวิทยาลัย)ภายในจังหวัดควรมีการประสานร่วมมือกันในการจัดการศึกษา ข้อ 59. ควรมีการจัดระบบเพื่อการประสานสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานบริหารการศึกษาระดับจังหวัด

ข้อ 60. สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดควรมีการใช้ทรัพยากรทางการศึกษา เช่น ครู อาจารย์ วิทยากร โรงเรียน โรงฝึกงาน และสนามร่วมกัน

ข้อ 61. ควรมีการรวมหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเข้าเป็นหน่วยงานเดียว เพื่อให้การประสานงานมีประสิทธิภาพ และข้อ 62. ควรมีการรวมหน่วยงานที่จัดการศึกษาทุกระดับทุกระดับ (ยกเว้นมหาวิทยาลัย) ภายในระดับจังหวัดเข้าเป็นหน่วยงานเดียว เพื่อให้การประสานงานมีประสิทธิภาพ

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่มปรากฏว่า เห็นด้วยมากที่สุด

ถ้าพิจารณาค่าความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของทั้งสองกลุ่มแล้วปรากฏว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

สรุปได้ว่าความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่ม เห็นด้วยมากที่สุดในด้านความสัมพันธ์ของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในอนาคต

กล่าวโดยสรุป ความคิดเห็นทั้ง 3 ด้านของโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัดที่ควรจะเป็นในอนาคตของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 2 กลุ่มแล้ว เห็นด้วยมากที่สุด

เมื่อพิจารณาค่าความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 2 กลุ่ม ทั้งใน 3 ด้าน ปรากฏว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

ตอนที่ 3. ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบันสรุปได้ดังนี้

1. การแบ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับจังหวัด กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่มถือว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการบริหารการศึกษา ดังนี้

1.1 กลุ่มผู้บริหารการศึกษามีความคิดเห็นว่าที่เป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุดคือ การแบ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบันนี้ยังขาดเอกภาพทางการบริหารการศึกษามาก กล่าวคือ มีหน่วยงานทางการศึกษาหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาจนทำให้เกิดปัญหาอย่างอื่นตามมา เช่น การซ้ำซ้อนงาน ทำให้สิ้นเปลืองทรัพยากรทางการศึกษา และขาด

ความร่วมมือในการทำงาน เป็นต้น

1.2 กลุ่มข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษามีความคิดเห็น เช่นเดียวกับกลุ่มผู้บริหารการศึกษา กล่าวคือ ทำให้ขาดเอกภาพบริหารการศึกษา และก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆตามมา เช่นเดียวกัน

ส่วนขอเสนอแนะนั้น กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่มต่างมีข้อเสนอแนะสอดคล้องกัน กล่าวคือ มีข้อเสนอว่าควรยุบหน่วยงานทางการศึกษาเป็นหน่วยงานเดียวโดยตั้ง เป็นรูปคณะกรรมการการศึกษาจังหวัดทำหน้าที่บริหารการศึกษาทุกระดับทุกประเภท(ยก เว้นมหาวิทยาลัย) ภายในจังหวัดโดยให้คณะกรรมการชุดดังกล่าวขึ้นตรงต่อจังหวัดซึ่งขอเสนอแนะในแนวนนี้จะช่วยแก้ปัญหาอื่นๆที่ตามมาควย เช่นลดความสับสนเปลี่ยนแปลงทรัพยากรทางการศึกษา ลดความซ้ำซ้อนของงานและการประสานงานก็จะเกิดขึ้น

2. ในการกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานทางการศึกษาที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาในระดับจังหวัดในปัจจุบัน กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่มถือว่าเป็นปัญหา อุปสรรคในการบริหารการศึกษาคงนี้

2.1 กลุ่มผู้บริหารการศึกษา มีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหา และอุปสรรคมากที่สุดคือ ทำให้ขาดการประสานงานซึ่งกันและกัน กล่าวคือ อำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานนั้นกำหนดให้ต่างฝ่ายต่างทำหน้าที่ของตนเองทั้งๆที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาในระดับเดียวกัน เช่น ในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ปัญหานี้ก็สืบเนื่องมาจากปัญหาการแบ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษานั้นเอง นอกจากนี้ยังทำให้เกิดปัญหาอื่นๆตามมา เช่นทำให้เกิดการก้าวถอยงานซึ่งกันและกัน ไม่คล่องตัวในการปฏิบัติงาน ทำให้ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาลดลงไป

2.2 กลุ่มข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกับกลุ่มผู้บริหารการศึกษา กล่าวคือ เกิดปัญหาการประสานงานการกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานทางการศึกษาซ้ำซ้อนกัน ซึ่งจะทำให้เกิดการถ่วงถอยงานกันไคนอกจากนี้ยังเห็นว่าการกำหนดอำนาจหน้าที่ไม่ชัดเจนของรอการคัดสรรใจจากส่วนกลาง

ส่วนข้อเสนอนั้น กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นในการเสนอแนะในตนเองเดียวกัน กล่าวคือ เสนอให้รวมหน่วยงานทางการศึกษาภายในจังหวัดเข้าด้วยกัน เพื่อลดปัญหาต่างๆที่จะเกิดขึ้น

3. ในการแบ่งหน่วยงานและการกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานทางการศึกษาคง เช่นปัจจุบันก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการประสานงาน (ประสานสัมพันธ์) อย่างไร กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหา อุปสรรคในการบริหารการศึกษาคงนี้

3.1 กลุ่มผู้บริหารการศึกษามีความคิดเห็นว่าจะทำให้เกิดปัญหาในการวางแผน การกำหนดนโยบายทางการจัดการศึกษารวมกัน กล่าวคือ สืบเนื่องมาจากปัญหาข้อที่ 1 และ 2 ซึ่งไม่เอื้ออำนวยต่อการประสานงานกันระหว่างหน่วยงาน จึงทำให้การกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาไม่ไปในแนวทิศทางเดียวกัน ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงเป็นลักษณะต่างคนต่างทำ ขาดความจริงใจต่อกัน เพราะถือว่าต่างก็มีเจ้านายเป็นของตนเอง เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวกทำให้ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาลดลงไปในทุกระดับ

3.2 กลุ่มข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกับกลุ่มผู้บริหารการศึกษา ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ เช่นเดียวกัน

ส่วนข้อเสนอนั้น กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่มมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงปัญหาอุปสรรคในตนเองเช่นเดียวกัน กล่าวคือ ควรให้มีคณะกรรมการการศึกษาภายในจังหวัดชุดเดียว เพื่อทำหน้าที่บริหารการศึกษภายในจังหวัดหรือไม่ก็จัดตั้งหน่วยประสานงานทางการศึกษาขึ้น เพื่อทำหน้าที่ประสานงานทางการศึกษาภายในจังหวัดโดยเฉพาะ

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่มต่อปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในตนเองจะเห็นได้ว่าทั้งสองกลุ่มมองปัญหาและอุปสรรคในการบริหารการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบันเช่นเดียวกัน กล่าวคือ การบริหารการศึกษายังขาดเอกภาพ เพราะมีหลายหน่วยงานจัดการศึกษาในระดับเดียวกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับประถมศึกษา นอกจากนี้ยังทำให้ขาดการประสานงานทางการศึกษาทำให้สิ้นเปลืองทรัพยากรทางการศึกษา การปฏิบัติงานไม่คล่องตัว มีการก้าวถ่างงานซึ่งกันและกัน ขาดความจริงใจในการทำงานร่วม

กัน และอื่นๆ การจัดการศึกษาจึงไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งจะทำให้เกิดผลเสียหายต่อประเทศชาติส่วนใหญ่

ส่วนข้อเสนอแนะนั้น ทั้งสองกลุ่มให้ข้อเสนอแนะในแนวเดียวกัน กล่าวคือ เสนอให้จัดการศึกษาในระดับจังหวัดให้ขึ้นต่อจังหวัดโดยตรงโดยตั้ง เป็นรูปคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด ทำหน้าที่บริหารการศึกษาภายในจังหวัดทุกระดับทุกประเภท (ยกเว้นมหาวิทยาลัย) เพราะจะทำให้ลดปัญหาต่างๆ ดังกล่าว นอกจากนั้น ยังเป็นการจัดการศึกษา เพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่นมากที่สุดอีกด้วย

อภิปรายและข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

จากผลการวิจัยทำให้ทราบข้อเท็จจริงซึ่งควรจะนำผลมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการแบ่งหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด ในปัจจุบัน ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นควยน้อยที่สุดโดย เฉพาะอย่างยิ่งในเรื่อง เกี่ยวกับการมีหลายหน่วยงานรับผิดชอบการจัดการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท และเรื่องหน่วยงานทางการศึกษาที่ตั้งอยู่ภายในจังหวัดแต่สังกัดราชการบริหารส่วนกลางส่วนในอนาคคนั้นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นควรมากที่สุดที่จะให้มีการรวมหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับทุกประเภทภายในจังหวัด (ยกเว้นมหาวิทยาลัย) เขาคงด้วยกัน หรือเป็นหน่วยงานเดียวกัน ซึ่งในประเด็นนี้จะเกี่ยวกับ เอกภาพในการบริหารการศึกษา เพราะมีหลายหน่วยงานรับผิดชอบการจัดการศึกษาทำให้มีการทำงานซ้ำซ้อนกันซึ่งตรงกับผลสรุปการพัฒนาการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป.ร. 18) ซึ่งกล่าวว่า ในปัจจุบันการบริหารการศึกษาอยู่ในความรับผิดชอบของหลายหน่วยงาน หลายกระทรวง คณะอนุกรรมการพิจารณาโครงสร้างและระบบบริหารการศึกษาก็ได้กล่าวถึงปัญหาโครงสร้างและระบบบริหารการศึกษาในปัจจุบันว่า มีหน่วยงานที่รับผิดชอบ การศึกษามีอยู่หลายหน่วยงานและหลายสังกัด (บทวิเคราะห์ข่าวครูไทย ปีที่ 1 แรก มีนาคม 2527 : 12) ความจริงเห็นได้ชัดก็คือ เทศบาลและสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดต่างก็จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาภายในจังหวัด ทำให้ซ้ำซ้อนกัน และอีกส่วนหนึ่งก็คือ การผลิตครู มีกรรมการฝึกหัดครู กรมพลศึกษา กรมอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาต่างก็ผลิตครูออกมา เช่นเดียวกันซึ่งทำให้เกิด ความสิ้นเปลืองทรัพยากรทางการศึกษา สมควรที่จะแก้ไขเป็นอย่างยิ่ง โดยการ พิจารณารวมหน่วยงานทางการศึกษาดังกล่าว เขาคงด้วยกันภายในระดับจังหวัด การ

การบริหารงานถ้าหากจัดตั้ง เป็นรูปคณะบุคคลบริหารซึ่งประกอบไปด้วยฝ่ายข้าราชการและฝ่ายตัวแทนประชาชน การจัดการศึกษาภายในจังหวัดก็น่าจะเกิดผลดียิ่งกว่าในปัจจุบัน เพราะนอกจากจะเป็นการลดความซ้ำซ้อนของงานซึ่งทำให้ประหยัดแล้ว ยังเป็นการระดมสรรพกำลังของบุคคลและทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาอีกด้วย

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบันพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยมากที่สุดโดยเฉพาะในเรื่องการให้ศึกษาธิการจังหวัดมีฐานะ เป็นตัวแทนของกระทรวงศึกษาธิการทำหน้าที่ดูแลการศึกษาทุกระดับภายในจังหวัด และเห็นด้วยน้อยที่สุดในเรื่องการบริหารการศึกษาระดับจังหวัดอำนาจในการตัดสินใจ ส่งการ ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับส่วนกลาง ในประเด็นนี้จะเห็นได้ว่าศึกษาธิการจังหวัดนั้น เป็นหัวหน้าสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารการศึกษาภายในจังหวัดตามที่ได้รับมอบหมาย อำนาจหน้าที่ตามที่ถูกระเบียบกำหนด ซึ่งก็เกี่ยวกับการ กำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานถ้าหากการกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ชัดเจน หรือมีขอบเขตที่แน่นอนแล้วการบริหารงานก็จะคล่องตัวซึ่งจะตรงกับความคิดเห็นของอภิ จันทวีมล (2525:14) ที่ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีตัวแทนของกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด โดยกล่าวว่า ชาวเขาเห็นว่าถ้าเราให้ศึกษาธิการจังหวัดเป็นหัวหน้าผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด ท่านเองเกี่ยวกับสาธารณสุขจังหวัด ใหญ่ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดเป็นรองศึกษาธิการจังหวัด และให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เป็นผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ งานของกระทรวงศึกษาธิการก็จะเป็นปึกแผ่นและก้าวหน้ายิ่งกว่าในปัจจุบันเป็นอันมาก

ความจริงในปัจจุบันนี้ก็เป็นอย่างที่กล่าว กล่าวคือ มีศึกษาธิการจังหวัด มีผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ บุคคลทั้งสองฝ่ายนี้บริหารงานการศึกษา เช่นเดียวกันแต่คนละระดับและมีบางระดับก็บริหารงานระดับเดียวกัน นอกจากจะทำงานซ้ำซ้อนกันไม่ประสานงานกันแล้ว ยังทำให้สิ้นเปลืองทรัพยากรทางการศึกษาอีกด้วย

ส่วนในอนาคตุตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยมากที่สุดในเรื่องควร มีการจัดตั้งคณะกรรมการการศึกษาขึ้นเพื่อกำหนดนโยบาย ควบคุมดูแลการจัดการศึกษาทุกระดับทุกประเภทภายในจังหวัด(ยกเว้นมหาวิทยาลัย)ซึ่งในประเด็นนี้เกี่ยวกับหลัก

การตัดสินใจปัญหาในรูปองค์คณะบุคคล หน่วยงานที่จัดการศึกษาในระดับจังหวัดส่วนใหญ่แล้วจะบริหารงานโดยบุคคลเพียงคนเดียว ดังนั้นการตัดสินใจปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นนั้นก็มีข้อผิดพลาดได้ง่าย เพราะขาดเหตุผลหรือข้อมูลมาช่วยสนับสนุน การบริหารการศึกษาในปัจจุบันนี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่ายเพื่อร่วมในการพิจารณา รวมแก้ปัญหา พร้อมทั้งเสนอแนะ ซึ่งในวงการศึกษาในปัจจุบันนี้เห็นถึงความสำคัญในหลักการนี้มาก จากแนวความคิดนี้จะเห็นได้ว่าสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการพิจารณาโครงสร้างและระบบบริหารการศึกษา (บทวิเคราะห์ข่าวครูไทย ปีที่ 2527 : 15) ที่เสนอให้มีสำนักงานการศึกษาจังหวัดมีหัวหน้าสำนักงานรับผิดชอบการบริหารการศึกษา (ยกเว้นอุดมศึกษา) ที่อยู่ในเขตจังหวัด ในฐานะผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ และเป็นผู้บังคับบัญชาของราชการกระทรวงศึกษาธิการ และมีคณะกรรมการการศึกษาจังหวัดมีฐานะเป็นที่ปรึกษาทางคานการศึกษาจังหวัด ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ผู้บริหารการศึกษาจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ ดังนั้นการบริหารงานโดยรูปองค์คณะบุคคลจึงสมควรที่จะนำมาใช้ในการบริหารการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะมีผลที่หลายประการคือ

1. คณะกรรมการ เป็น เครื่องมือที่ดีในการประสานงาน การพิจารณาวินิจฉัยของคณะกรรมการย่อมได้ผลดีกว่าบุคคลเพียงคนเดียวพิจารณาวินิจฉัย
2. คณะกรรมการ เป็น เครื่องมือหลักประกันในความยุติธรรม
3. การร่วมกันวินิจฉัยด้วยความรอบรู้มีประสิทธิภาพดีกว่า
4. ช่วยถ่วงถ่วงและมีเหตุผลทำให้การตัดสินใจของผู้บังคับบัญชาถูกต้องและยุติธรรม
5. เป็นการนำความรู้ความสามารถของคนไปใช้ให้เกิดประโยชน์
6. ระบบคณะกรรมการ เป็นการป้องกันความลำเอียง ความเข้าใจผิดและอคติใจ (กุฎฐก กิตติ ภูมิชัย 2524 : 61)

มีการกล่าวถึงข้อเสียของการบริหารงานโดยองค์คณะบุคคลเหมือนกันว่า คณะกรรมการไม่มีความรู้ ไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง มีการเล่นพรรคเล่นพวก การบริหารงานล่าช้า แต่ปัญหาเช่นนี้คงจะเป็นปัญหาเฉพาะตัวบุคคลมากกว่า เรื่องนี้รัฐได้พยายามส่งเสริมสนับสนุนอยู่แล้ว จะเห็นได้จากแนว

นโยบายการศึกษาของรัฐในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ข้อ 22 และ ข้อ 42 ที่ระบุว่า รัฐพึงจัดให้มีเอกภาพในนโยบายการบริหารการศึกษาและยึดหลักการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา และรัฐสนับสนุนให้มีการสรรหา ผู้ปกครองและตัวแทนประชาชนทั่วไปเข้ามาร่วมบริหารการศึกษาในท้องถิ่น โดย ใ้รับการแต่งตั้ง เป็นกรรมการในองค์คณะบุคคล ดังนั้น การบริหารงานการศึกษา โดยรูปองค์คณะบุคคลจึง เป็นวิธีการบริหารวิธีหนึ่งที่ควรนำมาใช้ในัจจุบัน

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบัน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นคว้น้อยเกี่ยวกับหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับทุกประเภท (ยก เว้นมหาวิทยาลัย) ภายในจังหวัดมีการประสานงานร่วมมือกันในการจัดการศึกษา มีการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันน้อย แม้กระทั่งเกี่ยวกับสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับเดียวกันภายในจังหวัดก็ยังมีการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันน้อยด้วย

ความจริงความสัมพันธ์ของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบันนั้น ควรจะอยู่ในระดับปานกลางไม่ควรอยู่ในระดับน้อย ตามผลการวิจัยครั้งนี้เพราะ การประสานงานนั้นไม่ได้หมายถึง เฉพาะการที่ทุกๆหน่วยงานจะต้องมาทำบางสิ่ง บางอย่างหรือหลายสิ่งหลายอย่างร่วมกันอยู่ตลอดเวลาแค่นั้นก็พอ ระเบียบ ข้อ บังคับ มีแผนงาน และมีการจัดสายการบังคับบัญชาในองค์การกันนับว่าเป็นการ ประสานงานเหมือนกัน (Gulick, quoted in Gary Dessler 1980 : 125) การแบ่งแยกงานกันทำเพื่อให้บรรลุถึง เป้าหมายที่ร่วมกันกำหนดไว้ก็คือว่าเป็นการ ประสานงานในตัวอย่างใดก็ตามเราก็ยอมรับว่ามีปัญหา เกี่ยวกับการประสานงาน อยู่มากโดยเฉพาะระหว่างหน่วยงานทางการศึกษาภายในจังหวัดเพราะมีความสับสนในการปฏิบัติงานมีความซ้ำซ้อนของงาน และขาดความต่อเนื่องประสานสัมพันธ์ ในประเด็นเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันนั้นตรงกับสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้กล่าวไว้ว่า โครงสร้างการบริหารการศึกษาในปัจจุบันไม่เอื้ออำนวยให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด (ม.ป.ป. : 18) ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องพยายามระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆทั้งจากรัฐ เอกชน และ ท้องถิ่น มาใช้ในการจัดการศึกษาและในขณะ เดียวกันก็ต้องพยายามใช้ทรัพยากร เหล่านั้นอย่างประหยัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดเท่าที่จะทำได้

ส่วนความคิด เห็น เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของหน่วยงานทางการศึกษา
ระดับจังหวัดในอนาคต พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เห็นด้วยมากที่สุดที่จะให้
การประสานร่วมมือกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่อง เกี่ยวกับหน่วยงานทางการศึกษา
ทุกระดับทุกประเภท (ยก เว้นมหาวิทยาลัย) ในจังหวัดควรมีการกำหนดนโยบาย
การจัดการศึกษาร่วมกัน วางแผนการจัดการศึกษาร่วมกัน หน่วยงานทางการ
ศึกษาทุกระดับทุกประเภท (ยก เว้นมหาวิทยาลัย) ภายในจังหวัดควรมีการใช้ทรัพยากร
ทางการศึกษาร่วมกัน ในประเด็นนี้โลกกล่าวสนับสนุนมาแล้วว่า การร่วมมือประ
สานงานร่วมกันนั้นย่อมทำให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน ลดความซ้ำซ้อน
ในการทำงาน และรู้จักแลกเปลี่ยนในการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน เพื่อ
ที่จะทำให้การปฏิบัติงานที่ของอาศัย เครื่องมือ หรือวัสดุพิเศษ แมกระทั่งตัวบุคลากร
ผู้เชี่ยวชาญพิเศษมาใช้ร่วมกันให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสมบูรณ์ด้วย ซึ่งจากประเด็น
วิไลเลียม ที. กรีนวูด (Greenwood 1965 : 37) โลกกล่าวสนับสนุนไว้ว่า การ
ประสานงาน เป็นหน้าที่ของนักบริหาร ความสำเร็จของการประสานงานขึ้นอยู่กับ
บทบาทและความสามารถของนักบริหารหรือหัวหน้างานเป็นอันมาก เพราะหน้าที่ที่
สำคัญยิ่งประการหนึ่งของนักบริหารคือ การใช้ภาวะผู้นำ การเอาทรัพยากรในการ
บริหารที่มีอยู่มาใช้ในงานใหม่มีลักษณะสมานฉันท์ เพื่อให้งานแต่ละส่วนสอดคล้อง
คล่องต่องกันอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นความสัมพันธ์ของหน่วยงานทางการศึกษาในระดับจังหวัดที่ควรจะเป็น
ในอนาคตนั้นควรที่จะได้พิจารณาปรับปรุง ส่ง เสริมเพื่อที่จะช่วยลดความสูญเปล่า
ทางการศึกษา เพราะรัฐได้พยายามทุกวิถีทางที่จะให้ใช้ทรัพยากรทางการศึกษา
ร่วมกันให้เกิดประโยชน์ที่สุด ซึ่งจะเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น
ในคาชการลงทุนทางการศึกษาในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจผู้วิจัยได้สำรวจความคิดเห็นของ
ผู้บริหารการศึกษาและข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา เกี่ยวกับโครงสร้าง
การบริหารการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบันและที่ควรจะเป็นในอนาคต ซึ่งครอบคลุม
กลุ่มกลุ่มประชากรอย่างกว้างขวาง ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปผู้วิจัยมีความเห็นว่า

1. ควรจะศึกษาวิจัยเรื่องโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัดโดยใช้วิธีการศึกษา วิจัย วิธีอื่นๆ หรือใช้เครื่องมือในการวิจัยที่แตกต่างจากการวิจัยครั้งนี้

2. ควรจะศึกษาวิจัยเรื่องโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัดโดยศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มประชากรอื่นๆ ในระดับจังหวัดระหว่างข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาและผู้บริหารการศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย